

ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
ΤΩΝ ΓΗΝΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 1 - ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2014 - 2015

ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

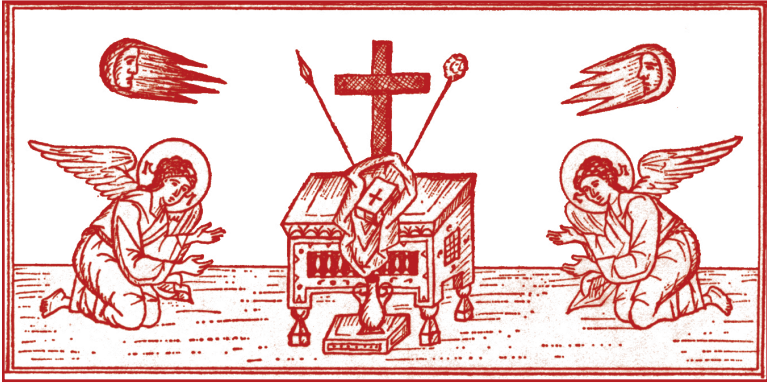
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΕΟΦ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΓΑΡΔΙΚΙΟΥ ΚΛΗΜΗΣ
ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΛΟΓΙΑ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ: 1 - ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2014-2015

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό Σημείωμα	1
Ὁ «Σύλλογος τῶν Ὁρθοδόξων» (1924-1926)	6
Ἀνδρέας Ν. Βαπορίδης - Ὁ πρωτεργάτης τοῦ Ἱ. Ἀγῶνος	11
Ἐπίμνημα πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	13
Τὸ Ἡμερολογιακὸν	19
Συνοδικὴ Συνεδρίασις	20
Ἀναίρεσις Ἐγκυκλίου περὶ τοῦ Ἡμερολογίου	22
Ἐπαπειλεῖται Ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα	27
Νέον Πλήγμα κατὰ τῆς Ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας	30
Τὸ Ἡμερολογιακὸν Ζήτημα	33
Περὶ τὸ Ἡμερολόγιον	34
Ἡ Μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου	36
Τὸ Ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου	39
Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον - Ἀπάντησις τῶν Πατριαρχείων	40
Ἐκδόσεις τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων - Ἔτος πρῶτον (1924) ..	42

Διεύθυνσις Γραφείων Ἱερᾶς Συνόδου:
Κάνιγγος 32 (γ' ὄροφος), 106 82 Ἀθῆναι
Τηλ.: 2103828280
Fax: 2103847365
e-mail: ecclesiagoc@gmail.com

Εἰσαγωγικὸ Σημείωμα γιὰ τὴν ἔκδοσι τοῦ νέου Περιοδικοῦ καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ πρώτου Τεύχους

ΜΕ χαρὰ καὶ μὲ συγκίνησι, ἐπικαλούμενοι τὴν θεία ἐνίσχυσι καὶ εὐλογία, προβαίνουμε στὴν ἔκδοσι ἐνὸς νέου Περιοδικοῦ στὸν χώρο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μετὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσα ἐκκλησιαστικὴ Ἔνωσι τοῦ παρελθόντος Μαρτίου τοῦ 2014 τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐνισταμένων στὴν Ἐκκλησία τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Ἐπέτειο μάλιστα τῆς συμπληρώσεως 90 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας, μία πνευματικὴ ἀναζωπύρησις σημειώθηκε σὲ πολλοὺς τομεῖς.

Μεταξὺ ἄλλων, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μας, ὑπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Καλλίνικο, προέβη καὶ σὲ ἀνασύνταξι κάποιων ἐκ τῶν ὑφισταμένων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὅπως καὶ ἐκείνης τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου.

Ἡ ἀνάληψις τῆς θέσεως τοῦ Ὑπευθύνου Αὐτῆς ἀπὸ τὴν ταπεινότητά μου καὶ ἡ καλὴ συνεργασία μὲ ἱκανοὺς Ἀδελφούς, μᾶς ἔδωσαν τὴν ὄθησι γιὰ νὰ προβοῦμε στὴν ἔκδοσι τοῦ μετὰ χεῖρας Περιοδικοῦ «**Ἀρχεῖον τοῦ Ἱεροῦ**

Ἀγῶνος», προκειμένου νὰ παρουσιασθῆ ἡ ἱστορία τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος τῆς Ἐκκλησίας μας τῶν Γνησίων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος, μέσῳ κυρίως τῶν αὐθεντικῶν πηγῶν.

Ἡ ἀρχειακὴ ἔρευνα ἔχει ἀποκαλύψει ἓνα πολὺ μεγάλο καὶ ἀξιόλογο ὕλικό, ἰδιαίτερας σημασίας καὶ βαρύτητος, τὸ ὁποῖο σταδιακά, κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ, ἐπιλεγμένο καὶ ἀξιολογημένο καταλλήλως, θὰ πρέπει νὰ ἰδῆ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Τοῦτο πιστεύουμε ὅτι εἶναι πολλαπλῶς ὠφέλιμο καὶ ἀναγκαῖο. Ἡ καλὴ γνῶσις τῆς ἱστορίας μας διδάσκει, φρονιματίζει, φωτίζει, καθοδηγεῖ καὶ μᾶς καθιστᾷ πιὸ ὑπευθύνους καὶ προσεκτικούς. Γνωρίζουμε νὰ ἐκτιμοῦμε καλύτερα τὸν πλοῦτο τῆς κληρονομίας πού μᾶς ἔχει ἐμπιστευθῆ, τοὺς ἀγῶνες πού καταβλήθηκαν καὶ τὶς θυσίες πού ἀπαιτήθηκαν, γιὰ νὰ φθάσουμε μέχρις ἐδῶ, τὶς εὐλογίες ἀλλὰ καὶ τὶς δοκιμασίες πού ἀπαντήθηκαν καθ' ὁδόν, τὶς ἐπιτυχίες καὶ τὶς ἀποτυχίες πού σημειώθηκαν, τὴν πορεία πού ἐν γένει ἀκολουθήθηκε.

Θεωροῦμε δὲ ἀπαραίτητο νὰ μνημονεύσουμε τὴν ἀξιόλογη προσπάθεια πού καταβλήθηκε κατὰ τὸ παρελθὸν στὸν τομέα διασώσεως τῆς ἱστορικῆς μνήμης σὲ καθαρὰ προσωπικὸ ἐπίπεδο, ἀπὸ τὸν μακαριστὸ Ἱεράρχη Πενταπόλεως Καλλιόπιο († 1998), μέσῳ τῶν ἱστορικῶν **«Πατριῶν»**, τὰ ὁποῖα ἐκυκλοφόρησαν ἀπὸ τοῦ 1976 καὶ ἕως τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συντάκτου Αὐτῶν, καταλαμβάνοντα 12 μικροὺς τόμους.

***

Ἦδη ἀπὸ τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ μας, εἰσερχόμεστε στὴν καρδιά τῆς θεματολογίας μας, τὴν συνέχεια τῆς ὁποίας σὺν Θεῷ θὰ παρακολουθήσουμε στὰ τεύχη πού θὰ ἀκολουθήσουν.

Στὶς πέντε θεματικὲς ἐνότητες τοῦ ὕλικου, περιέχονται ἀδιαμφισβήτητες πληροφορίες γιὰ τὴν ἀντίδρασι κατὰ τῆς Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως, ἡ ὁποία ση-

μειώθηκε ἀπὸ τὸν Μάρτιο τοῦ 1924, ὅταν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἀποφάσισαν μονομερῶς αὐτὴν καὶ ἐφήρμοσαν τὸ λεγόμενο *Νέο Ἡμερολόγιο*.

Στὴν *πρώτη ἐνότητα* τοῦ Περιοδικοῦ, στὶς «**Ἱστορικὲς Σελίδες**», γίνεται ἀναφορὰ στὸν ἡρωϊκὸ «*Σύλλογον τῶν Ὁρθοδόξων*», στὴν πρώτη ἐκείνη συλλογικὴ καὶ ὀργανωμένη ἀντίδρασι κατὰ τῆς Καινοτομίας κατὰ τὰ ἔτη 1924-1926, μὲ ἀποφασιστικὴ ἐμμονὴ στὰ Πάτρια καὶ ἀγῶνα ἐπαναφορᾶς τῆς διασαλευθείσης ἑορτολογικῆς καὶ λειτουργικῆς τάξεως στὴν Ἐκκλησία.

Στὴν *δεύτερη ἐνότητα*, στὶς «**Μορφές**», γίνεται ἀναφορὰ στὸν πρωτεργάτη τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος Ἀνδρέα Βαπορίδη († 1976), τὸν ἰδρυτὴ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἐπισήμου Περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας μέχρι σήμερα «*Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας*» (1928 ἔ.).

Στὰ «**Ἐπίσημα Κείμενα**» τῆς *τρίτης ἐνότητος* δημοσιεύεται βαρυσήμαντο Ὑπόμνημα τοῦ «*Συλλόγου τῶν Ὁρθοδόξων*» πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὴν ἀναθεώρησι τῆς περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἀποφάσεώς της· μὲ συγκροτημένο λόγο καὶ σοβαρὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ κανονικὰ ἐπιχειρήματα, καταδεικνύεται τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος καὶ προτείνεται ἡ κατὰ Θεὸν λύσις του.

Στὴν *ἐπομένη τετάρτη ἐνότητα* «**Ἄρθρα καὶ Ἐπιστολὲς στὸν Τύπο**» τῆς ἐποχῆς, παρατίθενται κάποια ἐνδεικτικὰ κείμενα-μαρτυρίες, ἐκ τῶν ἀμετροῦτων ὑπαρχόντων, τὰ ὅποια εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος κατὰ τὴν περίοδο τῆς παραμονῆς τῆς ἐξαγγελθείσης Καινοτομίας, καὶ κυρίως ἀμέσως μετὰ ἀπὸ αὐτὴν.

Ἡ ἀντίδρασις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἦταν ἐντυπωσιακὴ καὶ κατὰ πάντα δικαιολογημένη, τεκμηριωμένη καὶ ἀξιοπρόσεκτη, γι' αὐτὸ καὶ παρατίθενται τρία ἐνδεικτικὰ κείμενα ἐκ τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τῆς «*Πάνταινος*». Τὰ δὲ χαρακτηριστικὰ δημοσιεύματα στὸν

Τύπο, και μάλιστα στην αγωνιστική εφημερίδα «Σκρίπτ», αποδεικνύουν ότι υπήρξε ρωμαλέα αντίδρασις κατά της Καινοτομίας, ή όποια έκφράσθηκε με έναργεια, μέσω ισχυρών επιχειρημάτων, για να καταδειχθῆ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνακύψαντος προβλήματος, προκειμένου νὰ διορθωθῆ τοῦτο ἅμα τῇ γενέσει του.

Ἐνα ἰδίως ἐκ τῶν παρατιθεμένων κειμένων στο παρὸν τεῦχος, με τίτλο «**Ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου**», τοῦ λογίου καὶ μαθηματικοῦ Γ. Ἀρβανιτάκη, γραμμένο ὀλίγες μόλις ἡμέρες μετὰ τὴν Καινοτομία τοῦ Μαρτίου τοῦ 1924, βεβαιώνει ὅτι πρόκειται περὶ μεγάλης πλάνης τὸ λεχθέν, ὅτι με τὴν ἀποδοχὴ τοῦ Νέου Ἡμερολογίου ἐπιτεύχθηκε δῆθεν ἐπιστημονικὴ ἡμερολογιακὴ ἀκρίβεια, ὁ μόνος δὲ λόγος ἦταν κατ' οὐσίαν «**χάριν τῆς ἐνότητος**» **μὲ τοὺς ἑτεροδόξους**, δηλαδή αὐτὸ πού ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον χαρακτηρίζουμε καὶ ὑποστηρίζουμε, ὅτι **ἡ Καινοτομία ἔγινε χάριν τῆς Οἰκουμενιστικῆς σκοπιμότητος** καὶ οὐδενὸς ἑτέρου!

Στὴν δὲ τελευταία *πέμπτη ἐνότητα*, γίνεται μία σύντομη παρουσίασις τῶν **Ἐκδόσεων** κατὰ τὸ πρῶτο ἐκεῖνο ἔτος τῆς Καινοτομίας 1924, οἱ ὁποῖες ἐστρέφοντο κατὰ τῆς Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ ἦσαν ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου.

***

Πρόθεσίς μας εἶναι, νὰ συμπεριληφθοῦν στο μέλλον εἰ δυνατόν καὶ ἄλλες ἐνότητες, γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ καὶ τὴν πληρότητα τοῦ Περιοδικοῦ, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἱστορικὸ φωτογραφικὸ ὑλικό, ἐπεξηγήσεις ἀπαντωμένων ὄρων, οἱ ὁποῖοι ἐπικράτησαν, σχετικὰ με τὸ Ἡμερολογιακό, καθὼς καὶ στήλη με χαρακτηριστικὲς ἐπιστολὲς ἀναγνωστῶν, σχετικὲς με τὴν θεματολογία του.

Κατανοοῦντες, ὅτι ἡ εἰδικὴ θεματολογία τοῦ Περιοδικοῦ ἐνδιαφέρει περιορισμένο ἀριθμὸ ἀποδεκτῶν-ἀναγνωστῶν, ἐκφράζουμε τὴν εὐχὴ νὰ τύχη τοῦτο ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας ἀπηχίσεως στο Πλήρωμα τῶν

πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα.

Τὰ κείμενα τῶν πηγῶν, τὰ ὁποῖα παρατίθενται, εἶναι βεβαίως γραμμένα στὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς καθαρου-
ούσης τῆς ἐποχῆς ποὺ ἐγράφησαν, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ μί-
α πιθανὸν πρόσθετη δυσκολία στὴν προσέγγισι τοῦ ὑλικοῦ
ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἰδίως στὴν ἡλικία ἀναγνῶστες, ὡς
καὶ ἀπὸ τοὺς μὴ ἐξοικειωμένους γενικὰ μὲ τὴν παλαιότε-
ρη αὐτὴ μορφή λογίας γλώσσης. Ὅμως, θεωροῦμε ὅτι δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ προβοῦμε σὲ μεταγλώττισι τῶν πρωτο-
τύπων κειμένων, γιὰ νὰ μὴ τὰ ἀδικήσουμε, ἀλλὰ καὶ γιὰ
νὰ παρασχεθῆ ἔναυσμα, ὥστε ἡ μελέτη τῶν κειμένων
αὐτῶν νὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἓνα οἰονεὶ μάθημα ἑλληνικῆς
γλώσσης, σὲ ὅσους θὰ ἐντρυφήσουν μὲ προσοχή καὶ
ἐπιμέλεια στὴν ἀνάγνωσι τοῦ πρωτοτύπου ἀρχαϊκοῦ
ύλικοῦ.

Κλείοντες, θεωροῦμε ὅτι ἡ ἐνασχόλησίς μας αὐτὴ
ἀποτελεῖ ἓνα πνευματικὸ, ἠθικὸ καὶ ἱστορικὸ **χρέος**
ἐναντι ὅσων ἀγωνίσθησαν, μὲ ὅποιον τρόπο ἠδύναντο,
καὶ μάλιστα στὴν δημόσια ἐκφορὰ λόγου Ἀληθείας, ὡς
ἐλάχιστο μνημόσυνο εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας.

Θεωρούμενοι συνεχισταὶ αὐτῶν, ἀναγνωρίζοντες τὴν
ἀνεκτίμητη προσφορὰ τῶν ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων
ἀγωνιστῶν προπατόρων μας, ὀφείλουμε καὶ τὴν Ὁμο-
λογία τους νὰ παρουσιάσουμε, ἀλλὰ καὶ τὴν Πορεία τους
νὰ ἐξακολουθήσουμε, στὸν κοινὸ μας Ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς
φιλιτάτης Ὁρθοδοξίας μας.

† Ὁ Γαρδικίον Κλήμης
Ἰανουάριος 2015

Ο «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ» (1924-1926)

ΜΕ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου τὸν Μάρτιο τοῦ 1924, συστάθηκε ἀμέσως Ἐπιτροπὴ Ὁρθοδόξων, ἡ ὁποία ἀνέλαβε δράση ὑπὲρ τῆς ἐπαναφορᾶς του.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, τῆς ὁποίας προεξῆρχε ὁ Ἀνδρέας Βαπορίδης, συγκαλοῦσε συγκεντρώσεις κατὰ τῆς Καινοτομίας στὴν Αἴθουσα τῶν Ἐμποροῦπαλλήλων, πλησίον τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, καὶ ἔστειλε ἐπιστολὲς στὸν Τύπο καὶ τηλεγραφήματα σὲ Ἱεράρχες γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ ἰδίου ἔτους, ἀναγνωρίσθηκε ὡς νόμιμο Σωματεῖο μὲ τὴν ἐπωνυμία «Σύλλογος τῶν Ὁρθοδόξων». Στὸ Καταστατικὸ τοῦ Συλλόγου τονίζεται ἡ ἐμμονὴ «εἰς τὰς γνησίας ὀρθοδόξους ἀρχάς».

Στὴν Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ του συμμετεῖχαν οἱ Ἰωάννης Σιδέρης, Ἀνδρέας Βαπορίδης, Μιλτιάδης Συγγούρης (πρῶτος Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου, ὅταν αὐτὸς μετονομάσθηκε σὲ «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότης τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν») καὶ ἄλλοι, ἐνῶ Γραμματέας του ὑπῆρξε ὁ Περικλῆς Γκέτουρας.

Οἱ πρῶτες κινήσεις τοῦ Συλλόγου ἦταν νὰ ἀποστείλει ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο μέχρι τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1924 τρία κείμενα περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου «Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», «Πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ «Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Δ' Ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων».

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1924, μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο, διοργάνωσαν Ἀγρυπνία, ἡ ὁποία τελέσθηκε στὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Θεράποντος στὸ Γουδί, παρουσία τριῶν χιλιάδων πιστῶν, καὶ ἱερουργούντος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Παρθενίου Ἰβηρίτου. Ἡ ὁμολογιακὴ αὐτὴ Λειτουργία ἀμαυρώθηκε

ἀπὸ τὴν ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἀστυνομίας, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Καινοτόμου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Γιὰ τὸ θλιβερὸ ἐκεῖνο περιστατικόν, καθὼς καὶ γιὰ τὴν πρόθεση τοῦ Καινοτόμου Μητροπολίτου νὰ καθαιρέσει τὸν Ἀρχιμανδρίτη Παρθένιο, ὁ «Σύλλογος» ἐξέδωσε σχετικὸ Ἀνακοινωθέν.

Λίγες ἡμέρες μετὰ, ὀργανώνεται ἀπὸ τὸν «Σύλλογο» ὁ ἑορτασμὸς τῶν ἁγίων Θεοφανείων. Ἡ Ἀγρυπνία τελέσθηκε στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Παλαιοῦ Φαλήρου (σήμερα ὑπάγεται στὴν Νέα Σμύρνη) μὲ τὴν συμμετοχὴ 3.500 περίπου πιστῶν. Ἡ ἀστυνομία ἐπεμβαίνει γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τῆ ὑποκινήσει τοῦ Καινοτόμου Μητροπολίτου καὶ διαλύει τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν διὰ τῆς βίας. Ὁ «Σύλλογος» τὸ εἶχε προβλέψει, γι' αὐτὸ καὶ εἶχε σχεδιασθεῖ ὁ μὲν Ἑσπερινός, καθὼς καὶ ὁ Ὅρθρος, νὰ τελεσθοῦν τὴν νύχτα στὸν ἐν λόγῳ Ἱερὸ Ναό, ἡ δὲ Θεία Λειτουργία μὲ τὴν τελετὴ τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ νὰ γίνῃ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ξηροτάγαρου στὸ Παλαιὸ Φάληρο, ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἱερέα π. Ἰωάννη Φλώρο. Ὅμως καὶ στὸν Ἅγιο Γεώργιο εἰσέβαλε στρατὸς καὶ διέλυσε τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν μὲ τὴ βία καὶ ἔγιναν πολλὲς προσαγωγές. Ἀμέσως, Ἀντιπροσωπεία τοῦ «Συλλόγου» ἐπισκέφθηκε τὸν Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν Γεώργιο Κονδύλη καὶ κατόπιν τὸν Πρωθυπουργὸ Ἀνδρέα Μιχαλακόπουλο καὶ διαμαρτυρήθηκε γιὰ τὴν ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ, παραλλήλως δὲ ἀπέστειλε Διαμαρτυρία πρὸς τὴν Ἐθνοσυνέλευση καὶ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαόν.

Στοὺς ἐπόμενους δύο μῆνες συντάσσονται ἀπὸ τὴν Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ «Συλλόγου» ἀρκετὰ κείμενα καὶ ἐπιστολὲς ποὺ βλέπουν, στὸν Τύπο τῆς ἐποχῆς, τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Στις 28 Φεβρουαρίου, μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο, ὁ «Σύλλογος» κυκλοφόρησε καὶ διένειμε ἀφίσα μὲ τὸ Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὀργάνωσε Ἀγρυπνία στὴν «Ὁμορφοκκλησιὰ» (Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου) στὸ Γαλάτσι (πλησίον τοῦ Ἄλσους Βεϊκού), στὴν ὁποία

διένειμε καὶ Εἰκόνες τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στοὺς ἄνω τῶν δύο χιλιάδων πιστοῦς, ποὺ συμμετεῖχαν σὲ αὐτήν.

Στις 28-6-1925 συντάσσεται «Ἀπάντησις πρὸς τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν» σχετικῶς μὲ τὴν νηστεία καὶ τὴν ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1925, μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο, ἐπιτελεῖται τὸ μέγιστο Θαῦμα τοῦ Κ' αἰῶνος, ἦτοι ἡ Γ' Ἐμφάνιση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, σὲ Ἀγρυπνία γιὰ τὴν Ἑορτὴ αὐτήν, ποὺ διοργάνωσε ὁ «Σύλλογος» στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στὶς παρυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ, μὲ λειτουργοὺς τὸν π. Ἰωάννη Φλωρο. Γιὰ τὸ Θαῦμα αὐτὸ ὁ «Σύλλογος» ἐξέδωσε σχετικὸ Ἀνακοινωθέν.

Στις 12 Δεκεμβρίου, μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο, τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1925), ἰδρύεται ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ «Συλλόγου» ἡ «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότης τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν» καὶ ἀρχίζουν οἱ ἐτοιμασίαι γιὰ τὴν ἐκπόνηση τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τὴν ἀνάδειξη Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Στις 14-4-1926 ὁ «Σύλλογος» διοργάνωσε συγκέντρωση συμπαραστάσεως στὶς τρεῖς Μοναχῆς τῆς Τήνου, ποὺ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα δικάζονταν στὴν Ἀθήνα, ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῶν Καινοτόμων, γιὰ τὴν ἐμμονή τους στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο. Συντάχθηκαν δὲ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ δύο Ἀνακοινωθέντα.

Στις 29-6-1926 δημοσιεύεται τὸ τελευταῖο μᾶλλον Ἀνακοινωθέν τοῦ «Συλλόγου», τὸ ὁποῖο εἶχε καὶ πάλι θέμα τὴν νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Λίγο καιρὸ μετὰ, ξεκινοῦν οἱ διαδικασίαι τῆς «Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ὁργάνωση τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκευτικῆς Κοινότητος τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν», καὶ ἔτσι τὰ μέλη τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Ὁργανώσεως «Σύλλογος τῶν Ὁρθοδόξων» ἀπετέλεσαν πλέον μέλη τῆς «Κοινότητος». Στις πρῶτες ἐκλογὲς ἀναδείχθηκαν οἱ: Μιλτιάδης Ἰω. Συγγούρης (Πρόεδρος), Ἰωάννης Χαρ. Σιδέρης (Ἀντιπρόεδρος) καὶ ὁ ἔγκριτος Κανονολόγος Δημήτριος Πετρακάκος (Ἐπιτιμὸς Πρόεδρος), ἐνῶ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἦταν

γνωστά, ἀπὸ τὴν δράση τους μὲ τὸν «Σύλλογο», πρόσωπα, ὅπως ὁ Βαπορίδης καὶ ὁ Γκέτουρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ Ἐμμανουὴλ Χανιώτης (μετέπειτα Μάρκος Μοναχὸς) καὶ ὁ δικηγόρος Κωνσταντῖνος Ἀντωνιάδης.

Ὁ «Σύλλογος τῶν Ὁρθοδόξων» εἶχε Παραρτήματα σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα. Τὸ πιὸ δραστήριο Παράρτημα εἶχε ἰδρυθεῖ στὴν Θεσσαλονίκη, μὲ Πρόεδρο τὸν φλογερὸ ἀγωνιστὴ Βασίλειο Ν. Μπαϊρακτάρη. Τὸ Παράρτημα αὐτὸ εἶχε παρόμοια δράση μὲ τὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου, ἤτοι διοργάνωση Λειτουργιῶν (μὲ λειτουργοὺς Ἀγιορεῖτες κυρίως Κληρικούς), διεξαγωγή διαφωτιστικῶν ὁμιλιῶν, διανομὴ φυλλαδίων καὶ ἄλλα. Ἀντιμετώπισε ἐπίσης τὴν ὀργὴ τοῦ Καινοτόμου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου καὶ πολλακίς ἡ ἀστυνομία ἐπιτέθηκε ἐναντίον του ἢ συνέλαβε μέλη του.

Οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι Ἀγωνιστὲς τοῦ «Συλλόγου τῶν Ὁρθοδόξων» ὑπῆρξαν ἡ ἀφρόκρεμα τῶν θρησκευομένων Ἑλλήνων καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸ ἀφιέρωμα ἃς εἶναι ἓνα κεράκι στὴν μνήμη τους. Ὁ Θεὸς νὰ τοὺς ἀναπαύσει!

N.M.

Κύριες Πηγές

ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ (ἔκδοση τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας), 1924.
ΣΚΡΙΠ, ΕΜΠΡΟΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ (ἔφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν), ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (ἔφημερίδα τῆς Θεσσαλονίκης), 1924-1926.
ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ (ἱστορικὸ περιοδικὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πενταπόλεως Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου), 1976-1977.

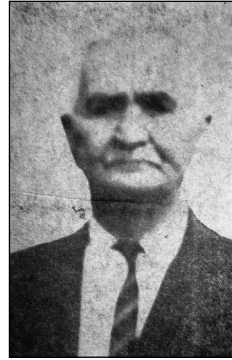

Ἄνδρας Ν. Βαπορίδης Ὁ πρωτεργάτης τοῦ Ἱεροῦ Ἀγώνος

Ο **ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ** Ἄνδρας Βαπορίδης γεννήθηκε στὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Δὲν μᾶς εἶναι γνωστὰ πολλὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ζωὴ του. Στὸ ἐπάγγελμα ἦταν ράπτης. Ἄπὸ τὸ 1923 ἦταν γνωστός στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, διότι πρωτοστάτησε, ἐπὶ κεφαλῆς πλήθους 700 πιστῶν, σὲ ἀντιαιρετικὴ διαμαρτυρία μὲ ἀφορμὴ ὁμιλία χλιαστοῦ στὸ θέατρο «Ὀλύμπια». Γνήσιο τέκνο τῆς Ἐκκλησίας, μὲ βαθειὰ θρησκευτικὴ συνείδηση, ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πρῶτους ποὺ ἀντέδρασαν κατὰ τῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας.

Οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς Ἀγωνιστές, μὲ τὴν ἀντίδρασή τους, δικαίωσαν γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ γραφέντα στὴν Ἐγκύκλιο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ανατολῆς κατὰ τὸ ἔτος 1848: «Ἐπειτα παρ' ἡμῖν οὔτε Πατριάρχαι οὔτε Σύνοδοι ἐδυνήθησάν ποτε εἰσαγαγεῖν νέα, διότι ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς θρησκείας ἐστὶν αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι αὐτὸς ὁ λαός, ὅστις ἐθέλει τὸ θρησκευμα αὐτοῦ αἰωνίως ἀμετάβλητον καὶ ὁμοειδὲς τῶ τῶν Πατέρων αὐτοῦ»*.

Τὸν Μάρτιο τοῦ 1924 συστάθηκε Ἐπιτροπὴ Ὁρθοδόξων, τῆς ὁποίας προεξήρχε ὁ Ἄνδρας Βαπορίδης, καὶ ἡ ὁποία ἀνέλαβε δράση ὑπὲρ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου. Ἄπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ αὐτὴ προήλθε ὁ ἱστορικὸς «**Σύλλογος τῶν Ὁρθοδόξων**».

Τὸ 1928 ὁ Βαπορίδης ἴδρυσε τὸ περιοδικὸ «**Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας**».

Πιστὸ τέκνο τῆς Ἐκκλησίας, κοιμήθηκε ἐν Κυρίῳ στὶς **18-9-1976** (ἐκ.ἡμ.). Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία του, στὴν ὁποία προέστη ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Αὐξέντιος, τελέσθηκε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Τσακοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του!

* Ὀλόκληρη ἡ Ἐγκύκλιος στοῦ Ἰωάννου Καρμίρη, Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆ Ἐκκλησίας, τ. Β', σελ. 902-925, Ἀθήναι 1953.

Ἐορτάζοντες κατὰ τὸ παλαιὸν

Ἐορτολόγιον

Σήμερον ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἑορτάζει ὁ κ. Ἀνθρίας Βασιλείδης καὶ δέχεται ἐπισκέψεις ἐν τῇ σπηλίᾳ τοῦ ἑδῶς Γιατράκιον 11 (πύροδος Μ. Ἀλεξάνδρου). Ἔτι δηλοῖ ὅτι ἡ ἑορτὴ του ἐπειδὴ δὲν ἔχει κοσμικὸν χαρακτήρα (δηλ. χοροὺς, ὄργανα, τραγούδια κλπ.) ἀποβλέπει εἰς τὴν πνευματικὴν εὐθυμίαν κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Θεοῦ Ἰακώβου, οἱ ἐπισκέπται οὐδὲν θέλουσιν ἀκούσει κατὰ τὴν διὰρκίαν τῆς ἐπισκέψεώς των εἰμὴ λόγον Θεοῦ καὶ ψαλμωδίαν. Κ.

ΣΚΡΙΠ 13-12-1928

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐδρεύοντος
«Συλλόγου τῶν Ὁρθοδόξων»

*«Περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς περὶ
Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀποφάσεως»**

ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ἀρχὴ τοῦ ὀρθοδόξου Κανονικοῦ Δικαίου εἶνε, ὅτι τὸ νομοθετεῖν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν γένει τὸ διευθετεῖν πᾶν ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, ἀνήκει τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ· ὅπως δὲ μία Σύνοδος κληθῆ Οἰκουμενική, κυρίως δύο πρέπει νὰ ἔχη χαρακτηριστικὰ ιδιώματα: Τὸ νὰ ἀποδεχθῶσι τὰ ὑπ' αὐτῆς διαταχθέντα καὶ κανονισθέντα πάντες οἱ ὀρθόδοξοι Πατριάρχαι καὶ Ἐπίσκοποι καὶ τὸ νὰ εἶνε πάντα τὰ ἐκτιθεμένα παρ' αὐτῆς Δόγματα ἢ Κανόνες ὀρθόδοξα, εὐσεβῆ καὶ σύμφωνα ταῖς Θεαῖς Γραφαῖς ἢ ταῖς προλαβούσαις Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις.

Αἱ δὲ ἐπὶ μέρους γινόμεναι Τοπικαὶ Σύνοδοι δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν ἐπὶ ζητημάτων τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὑπὸ δύο θεμελιώδεις ὅρους: 1) αἱ ὑπ' αὐτῶν διδόμεναι λύσεις νὰ μὴ διαφωνῶσι πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι πρὸς τὰς προλαβούσας Οἰκουμενικὰς Συνόδους, καὶ 2) νὰ μὴ εἶνε τελειωτικά, ἀλλὰ νὰ ὑπόκεινται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην, τὴν ἀσφαλίζουσιν τὴν ἐνότητα καὶ εἰρήνην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀποκλείουσιν τὰς ὀλεθρίας συνεπείας τῶν διαφόρων κανονισμῶν, παρεῖδε

καθολοκληριαν ἢ σεβαστὴ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Ἡμερολογίου.

Ὁρμηθεῖσα ἀπλῶς ἐκ τῆς ιδέας, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου εἶνε ζήτημα ἀστρονομικὸν καθ' αὐτὸ καὶ μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ἀστρονομικὸν τοῦτο ζήτημα ἀρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ τοῦ ἑορτολογίου τῶν τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τοῦ διατάσσοντος τὰς κεκανονισμένας νηστείας Τυπικοῦ ἀποτελεῖ ἓνα τῶν θεμελιωδεστάτων ὄρων τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ καὶ ἐν τῇ τηρήσει τῶν νηστειῶν, διέσπασε τὴν ἐνότητα ταύτην ἐν συμπράξει μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κύπρου καὶ ἐνεφάνισε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν διηρημένην εἰς δύο ἡμίση.

Μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο, ὄν ζήτημα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας καθωρισμένον ἐπὶ δύο χιλιάδας ἐτῶν, ὑπέκειτο ὡς τοιοῦτον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔλυσεν αὐτὸ μονομερῶς ἐπὶ ἀθετήσει τῆς τοιαύτης ἀρμοδιότητος καὶ ἤνοιξεν οὕτω θύραν πρὸς τελείαν ἐκκλησιαστικὴν ἀναρχίαν.

Μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ καθορισμὸς τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων εἶνε ἐξηρητημένος ἐκ τοῦ Πασχαλίου, διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς μεταρρυθμίσεως ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν προσέκρουσε καὶ ἐπὶ τοῦ Πασχαλίου, ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου, κολοβώσασα τὴν νηστείαν ταύτην ἐν τῷ τρέχοντι ἔτει εἰς ἡμέρας ἕξι, ἐνῶ τὸ Πασχάλιον δεικνύει αὐτὴν εἰς ἡμέρας δεκαεννέα, ἐν δὲ ἄλλοις ἔτεσιν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τῷ ἔτει 1929, ἐνῶ τὸ Πασχάλιον δεικνύει αὐτὴν εἰς ἡμέρας ἑνδεκα, θέλει εἶσθαι τελείως ἐξηφανισμένη.

Ἐὰν δὲ ἐφήρμοζε τὴν ἡμερολογιακὴν μεταρρυθμίσιν καὶ ἐπὶ τῶν κινητῶν ἑορτῶν, ἤθελε προσκρούσει εἰς σπουδαιοτάτην Ἀποστολικὴν Παράδοσιν, χάριν τῆς ὁποίας συνετάγη τὸ Πασχάλιον καὶ ἡ ὁποία εἶνε νὰ τελεῖται τὸ

ἡμέτερον Πάσχα μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Νομικοῦ Φάσκα τῶν Ἰουδαίων οὐχὶ ἀσκόπως, ἀλλ' ὅπως ὑποτυποῦται, ὅτι τὸ Φάσκα τὸ Νομικὸν εἶνε τύπος τοῦ ἡμετέρου Πάσχα (ὅπερ καὶ τὸ ἀληθινὸν) καὶ καθὼς ὁ τύπος προηγήθη ἐν τῇ πράξει, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ πρέπει νὰ προηγήται. Ὅπως μὴ ἀνατραπῇ ἡ προορηθεῖσα Παράδοσις, καθὼς καὶ ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, οἱ Πατέρες τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὤρισαν ἀμετακίνητον τὴν Ἰσημερίαν εἰς τὴν 21 Μαρτίου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς συνετάξαντο τὸ περὶ Πασχαλίων Κανόνιον αὐτῶν αἰώνιον, οἱ δὲ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου ἐξέδωκαν τὸν Α' αὐτῶν Κανόνα, ὅπως ἀσφαλίσωσι τὴν Παράδοσιν ταύτην, ἀπαγορεύοντες τὴν ἀθέτησιν τοῦ περὶ Πασχαλίων Κανονίου τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οἱ δὲ Πατέρες τῆς Καρθαγένης καθ' ἕκαστον ἔτος ἐξάγοντες ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ Κανονίου εἰς ποῖαν ἡμερομηνίαν δεικνύται ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, διεκήρυττον αὐτὴν (Καρθ. Κανὼν Ξ').

Περὶ τῆς ὑποχωρήσεως τῆς Ἰσημερίας δὲν εὐρίσκοντο ἐν ἀγνοίᾳ οἱ πνευματέμφοροι καὶ πολυμαθέστατοι Πατέρες τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀλλ' ἐὰν ἠκολούθουν αὐτὴν, ἤθελον ἀνατρέψῃ τὴν προορηθεῖσαν ἱεράν Ἀποστολικὴν Παράδοσιν ἢ τὴν νηστείαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Οἱ Λατῖνοι ὁμως, οἱ μὴ σεβόμενοι τοὺς Πατέρας τούτους, ἀλλὰ προσέχοντες εἰς ὑποδείξεις ἀστρονόμων ἀδιαφορούντων διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς Παραδόσεις, ἀνέτρεψαν τὴν ἱεράν ταύτην Παράδοσιν καὶ ἐν πολλοῖς ἔτεσι τελῶσι τὸ Πάσχα πρὸ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Νομικοῦ Φάσκα τῶν Ἰουδαίων, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως μετ' αὐτῶν, ἐπισύβραντες ἐφ' ἑαυτοὺς τὰς συνεπειὰς τῆς παραβάσεως τῶν Κανόνων (Ζ' Ἀποστολικοῦ, Α' Ἀντιοχείας, Ξ' Καρθαγένης).

Ἀλλὰ ἐρωτήσῃ τις αὐτούς: τίνα λόγον ἔχει παρ' αὐτοῖς ἡ διατήρησις τοῦ Πασχαλίου, ἀφοῦ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἀνατρέπεται;

Μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ σεβαστὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι καὶ ἐὰν δὲν ἐβλάπτοντο Παραδόσεις ἐκκλησιαστικαὶ καὶ τὸ κύρος τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἔπρεπε νὰ ἐξετάσῃ πῶς θὰ διετίθετο τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα ἐκ μιᾶς τοιαύτης μεταβολῆς, παρεξηγήσασα δὲ καὶ τὴν συναίνεσιν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν προηγηθεῖσαν μεταβολὴν τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου, ὡς ἀρμοδίως καὶ καλῶς γενομένην, ἐνόμισε χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὰ διετίθετο καὶ πρὸς τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἐγένετο παραίτιος ἀναστατώσεως τῆς συνειδήσεως πάντων τῶν θρησκευτικῶς ἐνδιαφερομένων Χριστιανῶν, ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ ποικίλη στάσις αὐτῶν· ἦτοι, ἄλλοι μὲν τελοῦσι τὰς ἀργίας κατ' οἶκον, ὡς καὶ τὰς νηστείας τηροῦσι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, ἄλλοι ἀποδοκιμάζουν ὑβρίζοντες τὰ πρόσωπα τοῦ Κλήρου, ἔνεκα βαθυτάτου πόνου, τὸν ὁποῖον ἠσθάνθησαν καὶ αἰσθάνονται διὰ τὴν μεταβολὴν, ἄλλοι ψυχρανθέντες κατελήφθησαν ὑπὸ τελείας θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, ἄλλοι πίπτουσι θήραμα τῆς σαγήνης τῶν προπαγανδιστῶν Λατίνων, Οὐνιτῶν καὶ Διαμαρτυρομένων, σκανδαλίσασα οὕτω πάντας τούτους ὑπὲρ ὧν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν.

Διὰ τῆς γενομένης μεταβολῆς τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου ἐπληρώθη πᾶσα ἀνάγκη κοινωνικὴ καὶ ἐμπορικὴ· ἡ Ἐκκλησία ὅμως μὴ δυναμένη νὰ ἀνατρέψῃ τὰς Παραδόσεις αὐτῆς ἢ νὰ τηρῇ τὰς συνειδήσεις τοῦ πληρώματος αὐτῆς τεταραγμένης, ὀφείλει νὰ τηρῇ τὰς ἐορτὰς αὐτῆς καθὼς καὶ τὰς νηστείας μὲ τὸ ἀρχικὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον· καθὼς καὶ ὅτε ἡ πρώτη τοῦ ἔτους μετετέθη εἰς τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, ἡ Ἐκκλησία διετήρησε καὶ διατηρεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐορτὴν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ πολλὰ ἄλλα ἔχοντες ὑπ' ὄψει οἱ ἀπαρτίζοντες τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, προαγόμεθα νὰ παρακαλέσωμεν τὴν σεβαστὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς

Ἑλλάδος, ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὴν ἑαυτῆς ἀπόφασιν, ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐνότητα αὐτῆς πρὸς πάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀρχικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ σὺν ταύτῃ τὸ κύρος τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἄχρις ὅτου ἐν ὁμοφωνίᾳ μετὰ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, κανονισθῇ ὀριστικῶς τὸ ζήτημα καὶ ἐπουλώσῃ τὴν βαθυτάτην πληγὴν, τὴν ὁποίαν διήνοιξεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν, οὕσα βεβαία ὅτι ὄχι μόνον ἐκ τοῦ κύρους αὐτῆς οὐδὲν θὰ ἀπολέσῃ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξυψωθῇ μέγਾਲως εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν Χριστιανῶν, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ παράσχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν πατρικὴν τῆς ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ πνευματικὰ συμφέροντα αὐτῶν καὶ τὴν ἰδίαν ψυχικὴν σωτηρίαν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1924.
Διατελοῦμεν μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Εἴθε ἡ σεβαστὴ Ἱεραρχία, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τοὺς σοβαροὺς λόγους τοῦ παρόντος Ὑπομνήματος, οἱ ὅποιοι εἶνε ἐστηριγμένοι ἐπὶ ἀκαταμαχίτων θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Κανονικοῦ Δικαίου, νὰ ἄρῃ τὸ προελθὸν ἐκ τῆς γενομένης μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου μέγα σκάνδαλον. Ὁ δὲ λαὸς τότε θέλει ἐκτιμῆσῃ τὸ πατρικὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον αὐτῆς καὶ θέλει συσπειρωθῇ περὶ αὐτήν, πρὸς υπεράσπισιν τῆς Ἐκκλησίας πανταχόθεν καὶ ποικιλοτρόπως τὴν σήμερον πολεμουμένην.

---

* Δημοσιευθὲν στὶς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας ΕΜΠΡΟΣ καὶ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (12-10-1924).

ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΦΑΡΟΥ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1908

ΤΟΜΟΣ ΠΙΣΤ.

1924

8 Μαρτίου

ΑΡΙΘ. 10

Διεύθυνσις: "ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ" Patriarcat Grec Orthodoxe

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α. Κ. Κ., Μάθημα είκοστόν πέμπτον, περί τῶν γνωρισμάτων τῆς Ἐκκλησίας.— Τὸ Χαλιφάτον.— Χρονικά.

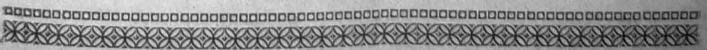

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Περὶ τοῦ ἡμερολογίου τῶν τε κινήτων καὶ τῶν ἀκινήτων ἐορτῶν γνωστοποιεῖται πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι Χριστιανοῖς, ὅτι τὸ ἕως τοῦδε κρατοῦν ἡμερολόγιον ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ θὰ τηρηθῇ καὶ ἐφ' ἑξῆς ἀμετάτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον ἐν ἅπαντι τῷ κλίματι τοῦ ἀγιωτάτου, Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἄχρις ὅτου θείᾳ χάριτι μεγάλη Τοπικὴ ἢ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὀριστικῶς ἀποφῆνηται περὶ αὐτοῦ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1ῃ Μαρτίου 1924.

(ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ)

ἈΡΘΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΝ

ΚΑΤ' ΕΙΣΗΓΗΣΙΝ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ Οἰκου-
μενικὸν Πατριαρχεῖον ὀριστικῶς ἀπεφάσισε καὶ ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου
ἀπὸ τῆς 10)23 προσεχοῦς Μαρτίου. Ὡς πρὸς τὸ Πασχά-
λιον θὰ τηρηθῇ ἡ Ὁρθόδοξος συνήθεια διὰ τὸ ἔτος τοῦτο.
Τὴν ἀπόφασίν του ταύτην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
ἀνήγγειλε εἰς τὰς τε Αὐτοκέφαλους Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς
Μητροπόλεις τῆς περιφερείας του, ἂν καὶ γινώσκη καλῶς,
ὅτι, πλὴν τῆς εἰσηγησαμένης τὴν ἐσπευσμένην μεταρρύθ-
μισιν τοῦ ἡμερολογίου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὐδεμία
ἄλλη Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία εἶνε διατεθει-
μένη ν' ἀποδεχθῇ τὴν μεταρρύθμισιν. Τὸ παράδοξον δὲ
εἶνε, ὅτι τὸ τε Πατριαρχεῖον Κ)πόλεως καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς
Ἑλλάδος οὐδεμίαν δικαιολογίαν, τῆς τόσον ἐσπευσμέ-
νης ἐκτελέσεως τῆς μεταρρυθμίσεως παρουσιάζουσιν·
οὐδ' ἐκτιμῶσι κατ' ἀξίαν τὴν σοφωτάτην καὶ χριστιανι-
κωτάτην ἀδελφικὴν συμβουλήν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβί-
ας, ἡ ὁποία παρ' ὄλην τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν, ἣν ἔχει νὰ
μεταρρυθμίσῃ τὸ ἡμερολόγιον, ἐν τούτοις συνιστᾷ πρὸ
παντὸς σύμπνοιαν καὶ λῆψιν ὁμοθύμου τῶν Ὁρθοδόξων
κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ἀποφάσεως. **Πόση σύγχυσις
θὰ συμβῇ ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς
10ης προσεχοῦς Μαρτίου μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει.** Δὲν θὰ
ἐπικρατήσωσιν ἄρα γε νηφαλιώτεραι ἔως τότε σκέψεις
παρὰ τοῖς παραδόξοις ἀληθῶς καὶ ἄνευ σοβαρῶν λόγων
μεταρρυθμισταῖς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κ)πόλεως;

(Περιοδικὸν Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ»,
1/14-3-1924)

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Η Α.Θ.Μ. μεταβάσα προ χθὲς Τετάρτη (6η) διὰ τῆς μεσημβρινῆς εἰς Κάϊρον, προήδρευσε χθὲς π.μ. εἰδικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην θέμα τῆς συσκέψεως ἦν τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα καὶ ἰδίᾳ ἡ νῦν φάσις, εἰς ἣν προώθησεν αὐτὸ ἡ παράδοξος σπουδὴ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Κωνσταντινουπόλει μονομερῶς λαβόντων τὴν ἀπόφασιν νὰ ταυτίσωσι τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον, πρὶν ἢ ἔτι ἐπιτευχθῆ ἡ περὶ τούτου συμφωνία τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ ὑπ' ὄψει ἔχουσα

α'.ον) ὅτι ἡ ἐσπευσμένη αὕτη ἀπόφασις, κατ' οὐδ' ἐν καθ' ἑαυτὴν ὠφέλιμος, διαταράσσει τὴν κρατοῦσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰρήνην,

β'.ον) ὅτι, ληφθεῖσα ὡς ἐλήφθη, μονομερῶς, οὐδ' ὅλως συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις,

γ'.ον) ὅτι ἡ δι' αὐτῆς ἐπιβαλλομένη διαρρυθμίσις ὑπ' οὐδὲ μίᾳ τῶν ἄλλων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐθεωρήθη ἐπείγουσα,

δ'.ον) ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι, «ὅτι ἀφεύκτως ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς Μαρτίου θὰ προβῆ εἰς προσαρμογὴν καὶ τοῦ ἑορτολογίου πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον», οὐδὲ μίαν ἀπολύτως ἐξυπηρετεῖ πραγματικὴν ὠφέλειαν ἢ χρησιμότητα, ἐφ' ὅσον οὐδὲ μίᾳ ἕως τῆς στιγμῆς ταύτης προέκυψε βλάβη ἐκ τῆς μὴ, ἐπιζητουμένης νῦν, προσαρμογῆς,

ε'.ον) ὅτι αἱ ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι Σερβίας καὶ Ρουμανίας σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ἀναβάλλουσιν αὕτη μὲν ἐπὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους τούτου, ἐκείνη δὲ καὶ ἐφ' ὅλα

ἔτη τὴν προσαρμογὴν ταύτην, ἐπὶ τῇ βάσει κοινῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ὁμοφωνίας,

στ'.ον) ὅτι ἡ ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Φιλανδίᾳ πιθανολογουμένη ἔναρξις τῆς προσαρμογῆς ταύτης τυγχάνει διὰ μὲν τὴν Ρωσσίαν ὅλως μὴ ἀκριβῆς διὰ τὰς ἐκεῖ κρατούσας ἐκκλησιαστικὰς ἀνωμαλίας, διὰ δὲ τὴν Φιλανδίαν ὅλως ἀσήμαντος, ἐφ' ὅσον τὸ ἀρτισύστατον ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὸν συγκρότημα (ἀποτελεῖ ὅλον), χρήζει τῶν ἔξωθεν νοθεσιῶν καὶ χειραγωγίας,

ζ'.ον) ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων οὐδὲ μία ἀπολύτως ὑφίσταται οὐχὶ ἀδήριτος, ἀλλ' οὐδ' ἀπλῆ ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς ταύτης, οὐδ' ἐγκυμονεῖ οἶον δὴ τινα ἔστω καὶ τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον, εἴτε μερικόν, εἴτε γενικόν διὰ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα.

Ταῦτα ἔχουσα ὑπ' ὄψει, ὡς καὶ ἐπ' ἴσης ὅτι οὐδεμία τῶν κατὰ τὴν Ἑῶαν πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν ἀνέχεται μονομερῆ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος λύσιν, ἀπεφάσισε νὰ ἐμμένῃ εἰς τὰς προτέρας ἀποφάσεις αὐτῆς, νὰ τηρήσῃ τὸ ἕως τοῦδε καθεστῶς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ, καὶ νὰ ἐξαρτήσῃ καὶ νῦν, ὡς καὶ πρότερον, τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν ἀπὸ Συνόδου μεγάλης Τοπικῆς ἢ Οἰκουμενικῆς.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνεκοινώθη ἤδη τηλεγραφικῶς εἰς Κ(πολιν, γνωστοποιεῖται δὲ κατ' αὐτὰς δι' ἐπιστολῶν εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας.

(Περιοδικὸν «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ», 8/21-3-1924)

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΝ

ΑΝΕΓΝΩΜΕΝ καὶ τὴν «Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τοῦ ἡμερολογίου», ἀπευθυνομένην ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ης Μαρτίου 1924, «πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Εἶνε τὸ μόνον ἔγγραφον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπὸ τύπον βεβαιώσεων ἐκτίθενται ἅπασαι αἱ δικαιολογίαι, τὰς ὁποίας ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἡ Ἐκκλησία αὕτη δι' ἣν ἐπεχείρησε συνταύτισιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον. Ἄς ἴδωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς βεβαιώσεις ἢ δικαιολογίας ταύτας.

Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ βεβαιοῦνται ἐν πρώτοις, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου ζωηρῶς ἀπησχόλησε τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, ἐνῶ ἀτυχῶς ἢ δυστυχῶς δὲν εἶνε ἀληθὲς τοῦτο· διότι οὐδαμοῦ εἶδομεν συζητούμενον ἐν Ἑλλάδι τοῦτο, οὔτε εἰς τὸν τύπον, οὔτε εἰς διαλέξεις εἰδικῶν καὶ μὴ, οὔτε εἰς φυλλάδια εἰδικῶς ἐκδιδόμενα, οὔτε εἰς Σωματεῖα, οὔτε εἰς Συλλόγους, οὔτε εἰς συνεντεύξεις ἀνδρῶν ἐκκλησιαστικῶν ἢ πολιτικῶν ἢ καὶ Καθηγητῶν, οὔτε καὶ διαδηλώσεις ἢ συλλαλητήρια ἐγένοντο διὰ τὸ ἡμερολόγιον, οὔτε καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐνδιαφέρθη περὶ αὐτοῦ. Συζητήσεις ἐγένοντο μόνον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, **τῇ εἰσηγήσει πάντοτε τοῦ Προέδρου αὐτῆς**, καὶ εἰς τὰ ὑπουργικὰ μόνον Συμβούλια, **ἅτινα καὶ ἔδιδον τὸν τόνον καὶ τὴν κατεύθυνσιν ἐκάστοτε εἰς τὸ ζήτημα.**

Ἡ ἄλλη βεβαίωσις τῆς Ἐγκυκλίου ἢ **δευτέρα**, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προέτεινεν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὴν κατὰ τὴν 10)23 Μαρτίου ἐ.ἔ. συνταύτισιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον, τὴν ὁποίαν πρότασιν ὁ Οἰκουμενικὸς ἀπεδέξατο, εἶνε ἀληθῆς· δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅμως, ὅτι διὰ τῆς προτάσεως τῆς συνταυτίσεως καὶ τῆς ἀποδοχῆς προελαμβάνετο «ἡ πε-

ραιτέρω δεινὴ καὶ ἐπιζημιωτάτη ἡμερολογιακὴ σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία», ὡς διατείνεται ἡ Ἐγκύκλιος, ἀπλουστατα, διότι τοιαύτη ἀνωμαλία οὐδαμοῦ ἐσημειώθη, θὰ σημειωθῆ δὲ μόνον τώρα ἴσως μετὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς καθ' ὅλα ἀτυχοῦς προτάσεως, διότι θὰ διαιρεθῆ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς δύο μερίδας, ὧν ἡ μὲν μία θὰ προσπαθῆσῃ νὰ τηρῆ τὰ παραδεδομένα, ἢ δ' ἄλλη θὰ προσπαθῆσῃ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τοὺς Καθολικούς.

Ἡ **τρίτη** βεβαίωσις τῆς Ἐγκυκλίου, ὅτι «χάριν τοῦ Ὁρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ» μετερρουθμίσθη τὸ ἡμερολόγιον, ὡς μέθοδος ἐπιχειρηματολογίας, δὲν διαφέρει ποσῶς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν διάφοροι πολιτικοὶ ἠγέται μεταχειρίζονται ἐν Ἑλλάδι διὰ νὰ ἐπικρατήσωσι, καθόσον εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ λαός μόνον ὡς πρόσχημα χρησιμοποιεῖται, μηδεμίαν ἄλλως εἶδησιν τῶν γινομένων λαμβάνων. Ἄλλ' ἐὰν εἰς τοὺς πολιτικούς αἱ ἐπιχειρηματολογικαὶ αὐταὶ μέθοδοι εἶνε συνήθεις καὶ ἐν τινι μέτρῳ ἴσως ἐπιτρεπόμεναι, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπολύτως ἀπαγορεύεται νὰ χρησιμοποιῶνται, διότι οὕτω κλονίζεται ἡ πρὸς τοὺς «ἠγουμένους» πεποίθησις τοῦ λαοῦ, καὶ διακυβεύεται ὁ σεβασμὸς αὐτοῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ πρὸς ἄλλας βεβαιώσεις τῶν «ἠγουμένων» του, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἀληθεῖς.

Ἐπακολουθεῖ ἔπειτα **τετάρτη** βεβαίωσις τῆς Ἐγκυκλίου, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ὑπῆρχεν ἐλευθερία ἐν τῷ ρυθμίζειν τὰ ἡμερολογιακά, ὅτι ἐν τῇ χρήσει ἡμερολογίου οὐδεὶς δογματικὸς ἢ σωτηριώδης χαρακτήρ ἐδόθη ποτὲ καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία σὺν τῷ χρόνῳ ἀπεδέχθη τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον μόνον διότι αὐτὸ ἐπεκράτησε. Ὡς πρὸς τὴν βεβαίωσιν ταύτην τῆς Ἐγκυκλίου ἂς πιστεύσουν οἱ γράψαντες αὐτήν, ὅτι εἰς μὲν τὸ ὅτι τὸ ἡμερολόγιον εἶνε ἄσχετον πρὸς τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι καὶ τὸ μᾶλλον ἀτελὲς ἡμερολόγιον, ὅσον καὶ τὸ τέλειον, δὲν ἔχουν σημασίαν σωτηριώδη, καὶ ἡμεῖς πλήρως συμφωνοῦμεν, δὲν συμφωνοῦμεν ὅμως μετ' αὐτῶν ἐν τῷ ὅτι

ἄνευ λόγου καὶ εἰς πᾶσαν ἰδιοτροπίαν τῶν πολιτικῶν ὀρθοδόξου τινὸς χώρας πρέπει καὶ ἡ καθόλου Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἄνευ **περιοριγείας**, ν' ἀκολουθῆ. Ἄρα γε ὅταν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν οἱ Γάλλοι μετέβαλον τὸ ἡμερολόγιον αὐτῶν, ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἔστω καὶ ἐν μόνῃ τῇ Γαλλίᾳ, ἠκολούθησε τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο; Βεβαίως ὄχι.

Συνεχίζουσα ἡ Ἐγκύκλιος τὴν ἐπειχειρηματολογίαν τῆς παρουσιάσει εἰς ἡμᾶς **πέμπτην** βεβαίωσιν, καθ' ἣν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ αἱ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι δὲν συνεφώνουν ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως τοῦ Πάσχα, κατωρθώθη δὲ ἡ «ποθητὴ ὁμοφωνία» μόλις κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα, ἤτοι δύο αἰῶνας μετὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ὑπ' αὐτῆς τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Διατί ἄραγε ὁ συντάκτης τῆς Ἐγκυκλίου ἀναφέρει τὴν **πέμπτην** ταύτην βεβαίωσιν; διὰ νὰ εἴπῃ εἰς ἡμᾶς ὅτι, μετὰ τὴν παρὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Κ)πόλεως μονομερῶς ληφθεῖσαν περὶ συνταυτίσεως τῶν δύο ἡμερολογίων ἀπόφασιν οὐδὲν σημαίνει ἐὰν αἱ λοιπαὶ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι διαφωνοῦσι πρὸς αὐτάς; ἀλλὰ τότε διατί τὴν μετὰ τὴν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ διαφωνίαν ἐπακολουθήσασαν ὁμοφωνίαν ἐν τῇ τελέσει τοῦ Πάσχα ἡ Ἐγκύκλιος ὀνομάζει **ποθητὴν ὁμοφωνίαν**;

Κατόπιν καὶ **ἕκτην** βεβαίωσιν παρουσιάζει ἡ Ἐγκύκλιος, εἶνε δὲ αὕτη ὅτι τὸ Πάσχα ὡς ἐορτάζεται σήμερον, δὲν ἐορτάζεται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διότι ἡ ἡμέρα τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, ἣτις χρησιμεύει ὡς βᾶσις τοῦ καθορισμοῦ τοῦ Πάσχα διὰ τὸν Κανόνα τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, σήμερον παρ' ἡμῖν τοῖς Ὁρθοδόξοις, διὰ τὴν ἀτέλειαν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, καθυστερεῖ κατὰ 13 ἡμέρας. Ἀλλὰ τίνα θέσιν ἔχει καὶ ἡ βεβαίωσις αὕτη ἐνταῦθα, ἀφ' οὗ κατὰ τὸν συντάκτην τῆς Ἐγκυκλίου «ἡ Ἐκκλησία ἀπέκρουσε τοὺς περιδεῶς παρατηρουμένους μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς και νομηνίας»; Μήπως ἔχει σημασίαν τινὰ αὕτη

καθ' ἑαυτὴν ἢ ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα; ἀγνοεῖ τάχα ὁ συντάξας τὴν Ἐγκύκλιον τίνα σκοπὸν εἶχεν ὁ διὰ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καθορισμὸς τῆς ἡμέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα; τίνα ἄλλον ἢ τὸν ἐν ἀγαστῇ ὁμοφωνίᾳ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν παρὰ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα;

Καὶ ἐν τούτοις ἂν καὶ παρατηρήθῃ ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ τῶν Κ)πόλει, ὅτι λελανθασμένως διὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου καθορίζεται ἡ ἑαρινὴ ἰσημερία καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα· ἂν καὶ «πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀκριβείαν δεόν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πραγματικὴ ἑαρινὴ ἰσημερία, διότι ὁ πασχάλιος Ἀλεξανδρινὸς κανὼν δὲν προέβλεψε τὴν ἔνεκα τοῦ σφάλματος τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου μετακίνησην αὐτῆς», ἐν τούτοις οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ κατ' ἀξίωσιν τούτων, οἱ ἐν Κ)πόλει, προβάντες καθ' ὅλα τὰ ἄλλα εἰς τὴν συνταύτισιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον, δὲν προέβησαν συγχρόνως καὶ εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καὶ τῶν κινητῶν ἑορτῶν συμφώνως πρὸς τὴν πραγματικὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν καὶ τὰς διατάξεις τῆς Α'. Οἴκουμ. Συνόδου. Διατί; διότι δὲν εἶχον τὴν τόλμην νὰ διαφωνήσωσι μὲν πρὸς τοὺς λοιποὺς Ὁρθοδόξους, νὰ συμφωνήσωσιν ὅμως πρὸς τὸν Κανόνα τῆς Οἴκουμ. Συνόδου, ἐνῶ ἐξ ἄλλου διὰ τὰς ἀκινήτους ἑορτὰς προέβησαν εἰς τὴν μεταρρύθμισιν διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἤθελον νὰ φανῶσι νομοταγεῖς πρὸς τὴν πολιτείαν, ἢ ὅποια ἠξίωσε παρ' αὐτῶν μόνον ἡ ἑορτὴ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους νὰ μὴ ἑορτάζεται πρὸ τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ νὰ συμπίπτῃ πρὸς τὴν ἡμέραν τοῦ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας. Διὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἄλλων, τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν, δὲν ἐνδιαφέρεται ἡ **Ἑλληνικὴ Πολιτεία**.

Ἀξίζει ἐν τέλει τῶν ἐπὶ τῶν δικαιολογιῶν τῆς Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχολίων τούτων νὰ παρατηρηθῇ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι οὐδαμοῦ

τῆς Ἐγκυκλίου ἀναφέρεται, ὅτι πλὴν τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Κ)πόλεως, οὐδεμία ἄλλη κατὰ τόπους Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἀπεδέχθη, πρὸς τὸ παρόν, τὴν συνταύτισιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα μὴ πληροφορηθῶσιν οὔτε οἱ Ἀρχιερεῖς, πρὸς οὓς ἡ Ἐγκύκλιος ἀπευθύνεται, οὔτε ὁ Κληρὸς ὁ ἐν Ἑλλάδι, οὔτε καὶ ὁ Λαός, **χάριν τοῦ ὁποίου ἡ μεταρρυθμισὶς τοῦ ἡμερολογίου ἐπεχειρήθη**, ὅτι τόσον μονομερῶς ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις τῆς μεταρρυθμίσεως.

W.

(Περιοδικὸν «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ», 15/28-3-1924)

ΕΠΑΠΕΙΛΕΙΤΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΣΧΙΣΜΑ

ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ κ. Κ. ΦΙΛΑΝΔΡΟΥ

ΜΕΣΑ εἰς τὴν δίνην τῶν φλεγόντων προσφυγικῶν ζητημάτων, τὴν ταχεῖαν ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων ἐναγωνίως ἀναμένομεν παρὰ τῆς ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς σχηματισθείσης Δημοκρατικῆς Κυβερνήσεως, παραλλήλως καὶ ἐξ ἴσου ἀμέριστον ἐφελκύνει τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ὡς τε Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ Χριστιανῶν Ὁρθόδοξων, ἢ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἡμερολογίου διαμορφουμένη σοβαρὰ κατάστασις πραγμάτων ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Πολιτείᾳ.

Καὶ εὐχαρίστως μὲν πληροφοροῦμεθα τὴν ἀγαθὴν σύμπωσιν ὁμοφώνου γνώμης τοῦ κληρικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῆς ἀφομοίωσεως τοῦ Ἡμερολογίου· πλὴν τὰ Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, διὰ λόγους οὐκ καθαρῶς δογματικούς, ἀλλ' ἄλλης φύσεως τοιούτους, δὲν συμφωνοῦσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος.

Τὴν ἀντιγνομίαν ταύτην ἐγκαίρως διεπιστώσαμεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἀκόμη θέρους, ὅποτε πρὸς τοῦτο ἀφίκετο ἀπεσταλμένος ἐξ Ἀλεξανδρείας ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρος.

Αἱ ὁμόδοξοι λοιπὸν Ἐκκλησίαι τῶν τριῶν τούτων Πατριαρχείων, ἐμμένουσαι εἰς τὰς περὶ μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου ἀντιρρήσεις των, εἶνε τῆς γνώμης, ὅπως λυθῆ τὸ ζήτημα τοῦτο, συμφώνως πρὸς τὰ διέποντα ἀνέκαθεν τὴν ὀλότητα τῆς Ἐκκλησίας, δι' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ὁποίας καὶ μόνης ὑποχρεοῦνται καὶ μειοψηφεῦσαι νὰ ὑποκύψωσιν. Τὰς ἀπόψεις αὐτῶν ταύτας ἐγνώριζε βεβαίως τόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅσον καὶ ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἐπεκράτησε παρ' αὐταῖς ἡ ἀγαθὴ ἰδέα, ὅτι ἐὰν αὐταὶ ἤθελον παραδεχθῆ τὴν ἡμερολογιακὴν ἀφομοίωσιν, κατ' ἀνάγκην θὰ ἠσπάζοντο ἐκ

τῶν ὑστέρων ταύτην καὶ τὰ λοιπὰ ὁμόδοξα Πατριαρχεῖα. Ἀντιθέτως ὅμως ταῦτα, στερρῶς ἐχόμενα τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἐπισπεύδουσι τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς διόρθωσιν τῶν Πασχαλίων, συναφὲς καὶ ἀλληπλένδετον πρὸς τὰ ὁποῖα εἶνε καὶ τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα.

Κατ' ἀσφαλεῖς πάλιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πληροφορίας, μετὰ προηγουμένην ἀνακοίνωσιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας, διὰ γράμματος τοῦ Πατριάρχου αὐτῆς πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὑποδεικνύει – ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 1600ῆς ἐπετηρίδος τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου – τὴν σύγκλησιν νέας τοιαύτης ἐν Νύσση τῆς Σερβίας, ὡς πατρίδος τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἄφ' ἑτέρου Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸν καλὸν πλὴν ἐπιμοχθον ἀγῶνα ἐπ' ἐσχάτων ἀγωνίζονται, ὅπως ἐν χριστιανικῇ συμποίᾳ καὶ ἀγάπῃ συνενώσωσι τὰς διαμαχομένας ἀτυχῶς Ἐκκλησίας τοῦ ἐν διασπορᾷ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Ἀμερικῆς.

Καὶ μέσα εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν θλιβερὰν εἰκόνα τῆς ὀρθοδόξου Χριστιανοσύνης, τραγικὴ προβάλλει ἡ κλονιζομένη ὑπόστασις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ προαιώνιος θεσμὸς τοῦ ὁποίου – μετὰ τὴν κατάργησιν πλεόν τῆς Χαλιφείας ἐν Τουρκίᾳ – κατήντησεν, ὡς δυστυχῶς προεμαντεύσαμεν, ὁ κοινὸς στόχος ὠρισμένων ἰσχυρῶν τῆς Ἀγκύρας βουλευτῶν καὶ τοῦ τουρκικοῦ Τύπου τῆς Κεμαλικῆς Δημοκρατίας.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον 10η Μαρτίου, ὑπολογιζομένη κατὰ τὸ νέον ὡς 23η τοῦ ἰδίου, πλησιάζει καὶ δὲν ἀποκλείεται ἡ μὲν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ὁμοδόξων τῆς Σερβίας καὶ Ρουμανίας ἐκκλησιῶν νὰ ἐφαρμόζωσι τὸ νέον, αἱ δὲ τῶν τριῶν ἄλλων Πατριαρχείων Ἐκκλησίαι νὰ ἐμμένωσιν εἰσέτι εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον θὰ παρουσίαζεν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν τοῦτ' αὐτὸ ΣΧΙΣΜΑ, τοῦθ' ὅπερ εὐνόητον, πόσον ὀλεθρίας συνεπειάς ἠδύνατο νὰ

ἔχρ διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν.

Ὡς ἐκ τῶν ἐνδεχομένων λοιπὸν δυσαρέστων ἐπακολούθων, εὐλόγως ζωηρὰ δυσφορία καὶ συγκίνησις ἐπικρατεῖ μεταξὺ τοῦ κλήρου τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῷ ἀνοιγομένῳ δὲ ἐκκλησιαστικῷ Σχίσματι, Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀνωτέρων βαθμῶν κληρικῶν, ἐπισκεφθεῖσα τελευταίως τὴν Διεύθυνσιν τῆς ἐφημερίδος ταύτης, παρεκάλεσεν, ὅπως συντρέξῃ καὶ ὁ Τύπος κατὰ τὸ ἐνὸν τὴν Διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ τελεσφόρον διεξαγωγὴν ἐνὸς τόσον ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀποβλέποντος εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν πρόληψιν καὶ ἀποσόβησιν δυσαρέστων καὶ χριστιανικῶς ἐπιζημιῶν συνεπειῶν.

Ἄρκοῦμενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν σύντομον ταύτην ἔκθεσιν τῆς διαμορφουμένης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θλιβεραῖς καὶ ἐπικινδύνου καταστάσεως πραγμάτων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἔχωσιν ἀνάλογον ἀντίκτυπον καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν καὶ πολιτειακῶν τῆς χώρας ὑποθέσεων, ἀγαπῶμεν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι ἡ σύνεσις τῶν ταγῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ ἐξεφροσύνη τῶν νέων ἡγετῶν τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑτέρου, θέλουσι προλάβει καὶ διευθετήσῃ ἐγκαίρως γεγονότα, δυνάμενα πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ συνταράξωσι τὴν πνευματικὴν γαλήνην τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ πληρώματος καὶ διαιρέσωσιν αὐτὸ εἰς νέας μορφῆς ἀντίπαλα στρατόπεδα ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ θρησκευτικῇ καὶ ἐθνικῇ ζημίᾳ τῆς Ἑλλάδος!...

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΦΙΛΑΝΔΡΟΣ

(Ἐφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ», 17-3-1924)

NEON ΠΛΗΓΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

*Παρὰ πολλῶν Ὁρθοδόξων Κληρικῶν μας,
ἀπεστάλη πρὸς δημοσίευσιν τὸ ἑξῆς ἄρθρον:*

NEON πάλιν κτύπημα, θανάσιμον τὴν φορὰν ταύτην, πρόκειται νὰ κατενεχθῆ κατὰ τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Παρ' ὅλην τὴν κατάπτωσιν εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διατηρεῖ ὁμως αὕτη μέχρι σήμερον τὴν ἐνότητα ἐμφαινομένην ἐν τε τοῖς ἄλλοις καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ τηρήσει τοῦ αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκτελοῦσα ἀπόφασιν Ὁρθοδόξου Συνεδρίου, ὅπερ καὶ λόγω συνθέσεως καὶ λόγω συζητήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, ἀποτελεῖ τοῦτ' αὐτὸ ὕβριν καὶ παρωδίαν τοῦ κανονικοῦ τρόπου, δι' οὗ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰσηγεῖται ἔκπαλαι καὶ συζητεῖ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἀγγέλλει μετὰ προηγουμένην, ὡς λέγει, συναίνεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν κατάργησιν τοῦ παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, τῆς ἐπικειμένης 10ης Μαρτίου ὑπολογιζομένης ὡς 23ης τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Καὶ ἐρωτῶμεν τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, τὸν λαβόντα τὴν πρωτοβουλίαν τῆς τοιαύτης μεταβολῆς· εἶναι αὕτη ἡ ὁδὸς δι' ἧς μεταβάλλονται διατάξεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γενικῶς ἰσχύουσαι καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παραδεδειγμένα; Καὶ ὁ ὀλίγην θεολογικὴν μόρφωσιν ἔχων γνωρίζει, ὅτι τοιαῦται μεταβολαὶ μόνον δι' ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπενεχθῶσι.

Αὕτη εἶναι ἡ κανονικὴ φωνὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ταύτην ζητοῦσι τὰ τρία Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, ἐχόμενα ἰερώς τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως.

Ἀκούομεν ὅτι ζητεῖται νὰ συνέλθῃ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν Ἱεροσολύμοις τὴν Πεντηκοστὴν πρὸς διόρθωσιν τῶν Πασχαλίων· διατί λοιπὸν ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν σπεύδει νὰ ἐγκαθιδρύσῃ πραξικοπηματικῶς τὸ ἡμερολόγιον καὶ δὲν ἀφίνει τὸ ζήτημα νὰ λυθῇ διὰ τοῦ κανονικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὀργάνου; Ἀφοῦ ἐπέρασαν τόσοι αἰῶνες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρέλθωσιν ἀκόμῃ τέσσαρες μῆνες; Δὲν ἀναλογίζεται τοὺς φοβεροὺς κινδύνους οὓς θὰ ἔχη μία τοιαύτη ἀπόφασις ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, κινδύνους διασπάσεως νῦν μὲν εἰς δύο ἡμισυ εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τὰς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, βραδύτερον δὲ τελείας ἐξαρθρώσεως τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας πρὸς σκανδαλισμὸν τῶν πιστῶν; Ἀρκεῖ τῷ ὄντι ἐν τῷ μέλλοντι φιλόδοξός τις καὶ κοῦφος Πρωθιεράρχης δουλεύων τῇ πολιτικῇ, ἢ ὑπὸ ἄλλων ἐλατηρίων ἀγόμενος, συνεννοούμενος πρὸς τινὰς Προέδρους Ἐκκλησιῶν τοῦ αὐτοῦ φυράματος, νὰ ἐξαρθρώσῃ τελείως τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ζητῶν referendum τὴν μεταβολὴν καὶ ἄλλων ἱερῶν θεσμῶν καὶ διατάξεων γενικῶς σήμερον ἀποδεδεγμένων.

Οἱ ὑποφαινόμενοι, μέλη πιστὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κηδόμενα, καθ' ὃ ἔχουσι καθῆκον, τῆς ἐνότητος αὐτῆς, προτρέπουσι τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τῆς κατωφερείας, ἐν ἣ ἐτέθη. Καὶ ἄλλοτε εἰσηγήθη τὴν κουρὰν τῶν Κληρικῶν, ζήτημα μὴ δογματικὸν καὶ δευτερεῦον, εἶδε τίνα ἀποτελέσματα ἔσχε τοῦτο καὶ πόσον ἐσκανδάλισε τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν. Τώρα εἰσηγεῖται τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ ἡμερολογίου ἀποφάσεων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει παρασυναγωγῆς.

Εἶναι ἀνάγκη σεβόμενος τὴν Ὁρθόδοξον περιωπὴν, ἐφ' ἧς ἴσταται, νὰ σεβασθῇ τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄλλως θὰ ἐπανέλθωμεν πολλῶ ἀποκαλυπτικώτεροι. Ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ζήτημα, ὅπερ δύναται νὰ διαχειρίζηται οἷος δήπο-

τε ἱεράρχης καὶ μάλιστα Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ὀρθοδόξων

(Ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», 17-3-1924)

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Κύριε Διευθυντά,

ΕΙΣ τὸ φύλλον τῆς 17ης τρέχοντος, τῆς ἀξιολόγου ὑμῶν καὶ παλαιμάχου ἐφημερίδος, ἐδημοσιεύθη, ὑπὸ τὸν τίτλον «Νέον πλῆγμα κατὰ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας», ἄρθρον καθάπτόμενον τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ του διὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα. Καὶ ἐπὶ κεφαλῆς μὲν τοῦ ἄρθρου φέρονται ὡς ἐπιδιώξαντες τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἄρθρου κληρικοί, εἰς τὸ τέλος ὅμως τοῦ ἄρθρου ἀναγράφεται ὅτι «ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ὀρθοδόξων». Ἡ ἀσυμφωνία αὕτη ἴσως προῆλθεν ἐξ ἀβλεψίας τοῦ τυπογράφου, ἐὰν δὲν εἶνε σκηνοθετημένη ὑπ' αὐτῶν τῶν δρώντων προσώπων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκλαμβάνομεν αὐτοὺς ὡς κληρικούς καὶ παρακαλοῦμεν αὐτοὺς ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ κηδώμεθα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνότητος αὐτῆς νὰ εἴπωσιν ἡμῖν, ἐὰν ἐν τῷ ἡμερολογιακῷ ζητήματι ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἔδρασεν αὐτοβούλως ἢ ὡς ἐκτελῶν τὰς ἀποφάσεις τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Παρακαλοῦμεν αὐτοὺς ὡσαύτως ὅπως ἐπανέλθωσιν ἀποκαλυπτικώτεροι, ὡς δηλοῦσι, καὶ πρὸ πάντων ὑπογραφομένοι, διότι ἔχοντες τὴν γενναιότητα νὰ ἀγωνίζωνται ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ τὸ μικρὸν θάρρος νὰ ἀποκαλύπτωσιν ἑαυτοὺς, οὐχὶ δὲ νὰ κρύπτωνται ὑπὸ τὴν ἀοριστίαν τῆς φράσεως «ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ὀρθοδόξων».

Μετὰ πάσης τιμῆς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΝΟΣ¹, Οἰκονόμος

ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ², Οἰκονόμος

ΑΓΓΕΛΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ³, Οἰκονόμος

---

¹ Ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν.

² Ἐφημέριος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθηνῶν (Ἀκαδημίας).

³ Ἐπίσης Ἐφημέριος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθηνῶν (Ἀκαδημίας) καὶ πατέρας τοῦ γνωστοῦ οἰκουμενιστοῦ θεολόγου Νικολάου Νησιώτου.

(Ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», 19-3-1924)

ΠΕΡΙ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἀξιότιμε κύριε Διευθυντά τοῦ «Σκρίπ».

ΤΡΕΙΣ αἰδεσιμώτατοι κληρικοὶ ἐμφανισθέντες προχθὲς ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐριτίμου Ἰμῶν ἐφημερίδος, ἐπεχείρησαν νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἄποψιν τῆς πρωτοβουλίας πρὸς διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἡμερολογίου. Τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ὑπερασπίσεως των εἶνε, ὅτι οἱ ποιούμενοι τὴν ἔκκλησιν δειλιῶσι νὰ θέσωσι τὰς ὑπογραφὰς των, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς θαρραλέους αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι μεγαλοσχήμως ἔθηκαν τὰς ἰδικὰς των. Πρωτοφανὴς τῷ ὄντι ὑπεράσπισις! Δὲν ἀπαντῶσιν εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὅποια εἶνε τόσον σαφῆ, ἀλλὰ ψέγουσι τοὺς γράψαντας ὡς δειλοὺς, ἵνα μετατοπίσωσι τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τῆς διασπάσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς δύο ἡμίση, εἰς τὰς ὑπογραφὰς τῶν ὀρθοδόξων μελῶν τῶν διαμαρτυρηθέντων κατὰ τῆς διασπάσεως.

Καὶ οἱ μὲν διαμαρτυρηθέντες ὀρθόδοξοι ἂν εἶχον ἢ δὲν εἶχον θάρρος, εἶνε ζήτημα ἀφορῶν αὐτοὺς μόνον, αὐτοὶ δὲ ἔχουσιν ἀσφαλῶς ὅπου δεῖ ἀνειλημμένας τὰς εὐθύννας. Κατόπιν δὲ τῆς ἀναλήψεως ἀκεραίων τῶν εὐθυνῶν, θέλοντες νὰ στραφῆ ἢ προσοχὴ τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ μόνον τῆς διασπάσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐθεώρησαν πιθανῶς ἄκαιρον νὰ δημοκοπήσωσι διὰ τῶν ὑπογραφῶν των. Ἄς μὴ νομίζωσιν ὅμως οἱ ὑπογράφοντες, ὅτι αὐτοὶ εἶνε θαρραλέοι, διότι ἔθηκαν τὰς ὑπογραφὰς των. Ἐν πρώτοις, οἱ ὑπερασπίζοντες τινὰ οὐδένα διατρέχουσι κίνδυνον, ὥστε νὰ συμπεράνη τις ἐκ τῶν ὑπογραφῶν τὸ θάρρος των. Ἐπειτα δέ, ἐὰν ὁ ὑπερασπιζόμενος τυγχάνη προϊστάμενος, τότε ὁ ὑπερασπίζων διατρέχει κίνδυνον νὰ ἐκληφθῆ ὡς κόλαξ, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνδεῖκνυται ἡ ἀποφυγὴ τῆς ὑπογραφῆς. Ἐὰν θέλωσι νὰ πείσωσι τὸ κοινὸν περὶ τοῦ θάρρους των οἱ αἰδεσιμώτατοι,

ὀφείλουσιν ἀπαραιτήτως νὰ ἐπανέλθωσι εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ νὰ ἀπαντήσωσιν ἐπὶ τῶν ἐξῆς:

1) Διασπᾶται ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς μονομεροῦς ἐφαρμογῆς τοῦ ἡμερολογίου ἢ ὄχι;

2) Ζητήματα ἐνδιαφέροντα τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν δύνανται νὰ λύωσι μονομερῶς μερικαὶ μόνον Ἐκκλησίαι ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας ἢ ὄχι; Καὶ ἐὰν ναί, ποῦ στηρίζονται;

Αἱ ἀπαντήσεις αὗται μόνον θὰ ἀποδείξωσιν ἐὰν ἔχωσι τὸ θάρρος καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐὰν ἔχωσι φρόνημα ὀρθόδοξον.

Χρ. Κωνσταντίνου

(Ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», 21-3-1924)

Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ*

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ τῆς ἡμερολογιακῆς μεταβολῆς δικαιολογείται συνήθως μὲ τὴν ιδέα, ὅτι πνεῦμα προόδου μᾶς ἐπέβαλλεν νὰ δεχθῶμεν τὸ «ἀκριβέστερον ἐπιστημονικῶς» γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Αὐτὸ εἶνε πλάνη.

Ἡ γρηγοριανὴ μεταρρυθμισίς μίαν μόνην ἐπέφερεν βελτίωσιν καὶ αὐτὴ εἶνε ὁ περὶ δισέκτων ἐπαιωνίων ἐτῶν κανὼν, καθ' ὃν εἶνε ἐξ αὐτῶν δίσεκτα τὰ διαιρούμενα διὰ 400. Ὁ κανὼν αὐτὸς καθιστᾷ τὴν διάρκειαν τοῦ πολιτικοῦ ἔτους ἐγγυτέραν πρὸς τὴν πραγματικὴν. Ἄλλ' αὐτὸ ἐνῶ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης, οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχει σημασίαν διὰ τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος τίποτε δὲν καταλαμβάνει ἀπ' τὰ 11 λεπτὰ τοῦ ἔτους! Ἀπόδειξις ὅτι μεταχειρίζεται τὴν ἐπίσημον ὥραν, ἡ ὁποία διαφέρει πολὺ τῆς πραγματικῆς. Ἀφοῦ δὲν αἰσθάνεται τὴν διαφορὰν 30 καὶ 40 λεπτῶν ἐντὸς τῆς ἡμέρας, πολὺ ὀλιγώτερον θα αἰσθανθῇ τὰ 11 λεπτὰ τοῦ ἔτους. Τὸ Περσικὸν ἔτος εἶνε ἀκριβέστερον τοῦ γρηγοριανοῦ. Κατὰ τί ἡ Περσία ηὐτύχησε περισσότερον τῶν ἄλλων λαῶν;

Τὴν σχετικῶς ὁμως καλὴν αὐτὴν διόρθωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ μόνην ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ ὁ Γρηγόριος, τὴν ἠδίκησε μὲ τὸ βρόχθισμα τῶν 10 τότε ἡμερῶν, καὶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς πασχαλινῆς πανσελήνου. Εἰς ἐπίμετρον τῶν δύο τούτων ἀδικημάτων, διετήρησεν ὅλα τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἰουλιανοῦ, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν καὶ τὰ δύο ἡμερολόγια ἐνοχλητικὰ διὰ τὴν σημερινὴν δίαίταν τῶν ἐθνῶν, πυκνῶς συναλλασσομένων. Ἄν περιωρίζετο εἰς μόνον τὸν κανόνα τῶν ἐπαιωνίων δισέκτων θὰ ἐγίνετο παγκοσμίως δεκτός, διότι ἔκαμε τὴν μεταρρυθμίσιν του εἰς τὰ 1582, καὶ τὸ 1600 θὰ ἦτο καὶ ἄνευ τούτου δίσεκτον δι' ὅλους. Θὰ ἐφηρμόζετο ὁ κανὼν εἰς τὰ 1700, ἦτοι μετὰ 118 ἔτη! Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ πολλὰ ἤμποροῦσαν νὰ συμβοῦν. Ἀπόδειξις ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἐδέχθησαν τὸ γρηγοριανὸν μετὰ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀκόμη βραδύτερον.

Κατεβρόχθισεν ὁμως τὰς 10 ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου 1582, διὰ νὰ «λέγεται» ἡ ἡμέρα τῆς πραγματικῆς ἰσημερίας 21 Μαρτίου, ἐπειδὴ εἰς τὰ 325 μ.Χ., ὅταν ἐγένετο ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος, ἡ ἰσημερία τοῦ ἔαρος συνέβαινε τὴν 21ην Μαρτίου. Σόφισμα ἰησουϊτικὸν ὅπως τοῦ καλογήρου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὴν Σαρακοστήν εὐλογοῦσε τὴν ὄρνιθα λέγων «ἡ ὄρνιθα αὐτὴ εἶνε ψάρι». Ἄν τουλάχιστον ἐβρόχθιζεν 11 ἡμέρας, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἰσημερίαν εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, θὰ ἦτο λογικώτερος.

Ἐκαμε δὲ τὰς μεταβολὰς αὐτὰς παραλόγως, διότι τὸ Πάσχα δὲν εἶνε φυσιολατρικὴ πανήγυρις, ἀλλὰ συμβολικὴ ἑορτὴ, μὲ περιεχόμενον δογματικόν. Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας δὲν ἔδωκε κανόνα, ἀλλὰ ἔθηκε δύο ὅρους μὲ αὐστηρότητα, πρῶτον νὰ συνεορτάζωμεν πάντες οἱ χριστιανοί, καὶ δεῦτερον νὰ ἐορτάζωμεν κατόπιν τῶν Ἑβραίων. Τὸ τονίζει διὰ μακρῶν ἡ σωζομένη ἐγκύκλιος τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.

Ὁ Γρηγόριος μὲ τὴν κακοφτιασμένην του μεταρρυθμίσειν παρεβίασε καὶ τοὺς δύο ὅρους, διότι διέρρηξε τὸν συνεορτασμὸν τῶν χριστιανῶν, ὥστε οὔτε τὰς ἀκινήτους πλέον νὰ συνεορτάζωμεν ἐορτάς, ἔπειτα δὲ ἡ Λατινικὴ ἐκκλησία ἐορτάζει τὸ Πάσχα πρὶν ἀπὸ τοὺς ἑβραίους καὶ συχνὰ μαζὺ μ' αὐτοῦς.

Ἐπῆρξε λοιπὸν ἡ γρηγοριανὴ αὐτὴ μεταρρυθμίσις ἓνα ράκος λογικῆς καὶ χρηστότητος θρησκευτικῆς. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀφῆκε πάσας τὰς ἄλλας ἀτελείας τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἐμφαίνεται ὅτι ἡ πρόθεσις του δὲν ἦτο κοινωφελής, οὔτε ἐπρὸς τὴν πνεῦμα βελτιώσεως.

Σήμερον λοιπὸν ὑπὸ τὴν κοινὴν πίεσιν τοῦ πολιτισμένου κόσμου, ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἐργάζεται νὰ ἐπιβάλλῃ διεθνῶς νέον ἡμερολόγιον, σύμφωνον μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς διεθνούς συναλλαγῆς καὶ ἀπηλλαγμένον τῶν ἀτελειῶν τοῦ γρηγοριανοῦ.

Ἀλλὰ τότε διατί ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐδέχθησαν τὴν γρηγοριανὴν μεταρρυθμίσειν; Δὲν ἐδέχθησαν τὴν γρηγοριανὴν μεταρρυθμίσειν, ἀφοῦ αὐτὴ ἀσχο-

λεῖται κυρίως περὶ τὸ Πάσχα, τοῦτο δὲ μένει παρ' ἡμῖν ἀκόμη ἰουλιανόν. Ἄλλα ἐδέχθησαν τὴν γρηγοριανὴν χρονολόγησιν, ὄχι ὡς ἐπιστημονικῶς καλλιτέραν, ἀλλ' ὡς ἐν γενικότερᾳ χρήσει. **Τὴν ἐδέχθησαν χάριν τῆς ἐνότητος.** Ἐπειδὴ τὸ ἀληθινὸν πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ ἐπιβάλλει τὴν ἄρσιν τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν λαῶν. Κοινὸν σύστημα ὠριμετρίας, κοινὸν σύστημα νομισματικόν, κοινὰ μέτρα καὶ σταθμά, εἰ δὲ δυνατὸν καὶ μίαν γλῶσσαν. Καλλίτερα νὰ ἔχωμεν τὰ ἔθνη κοινούς θεσμούς ἐσφαλμένους, παρὰ διαφορούς ἕκαστος, ἔστω καὶ ὁ καθεὶς μας χωριστὰ καλλιτέρους.

Γ. Ἀρβανιτάκης**

---

* Τὸ ἄρθρο αὐτό, τὸ ὁποῖο συνέγραψε στενὸς συνεργάτης τοῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου καὶ τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε τὴν ἐπομένη τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, ἀποκαλύπτει ξεκάθαρα τὸν σκοπὸ τῆς καινοτομίας αὐτῆς, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν κοινὸν συνεορτασμὸ μὲ τοὺς ἑτεροδόξους.

** Γεώργιος Ἀρβανιτάκης (1872 - 1946). Λόγιος καὶ μαθηματικός. Οἰκουμενιστής. Συνδεόταν διὰ φιλίας μὲ τὸν Χρυσόστομο Παπαδόπουλο καὶ τὸν Μελέτιο Μεταξάκη (ὑπῆρξε καθηγητὴς του στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ Τιμίου Σταυροῦ Ἱεροσολύμων, ἔπαιξε δὲ μεγάλο ρόλο στὴν ἐκλογή του στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας). Εἶχε γράψει ἄρθρα κατὰ τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, ἀργότερα ὁμως γνωσιμαχήσας ἀπεδέχθη τοῦτο, χάριν τῆς οἰκουμενιστικῆς ἐνότητος.

(Ἐφημερίδα «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», 24-3-1924)

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Κύριε Διευθυντὰ τοῦ «Σκρίπ»,

ΑΦΟΥ, ὡς γράφει «τὸ γραφεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς», εἶνε πάντοτε πρόθυμον νὰ παρέχη πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἐγκρίτου φύλλου σας πᾶσαν ἀσφαλῆ πληροφορίαν ἐπὶ πάσης εἰδήσεως, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀθηνῶν ἢ «ὕπηρεσίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς», ἃς εὐαρεστηθῆ αὕτη νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ἂν ἢ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους συνελθοῦσα ἐν Ἀθήναις Ἱεραρχία ἀπεφάσισε τὴν παραδοχὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου καὶ ἐν ἧ ἔτι περιπτώσει δὲν συνεφώνουν ἐν τούτῳ ἅπασαι αἱ αὐτοκέφαλοι ἐκκλησιαὶ καὶ δὴ τὰ τρία σεβαστὰ Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπίσης ἂν ἢ συνειδησίς τοῦ κατέχοντος τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Ἀθηνῶν, ἱεροσολυμίτου μάλιστα τυγχάνοντος, δὲν ἐξεγείρεται, διότι δὲν συνεορτάζουσιν οἱ ὀρθόδοξοι τῶν Ἀθηνῶν μὲ τοὺς ὀρθοδόξους τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ;

Εἶνε λυπηρὸν τῷ ὄντι, ὅτι ἄνθρωπος χρηματίσας καθηγητῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ γνωρίζων, κατὰ συνέπειαν, καλλίτερον παντὸς ἄλλου, ὁποίας συνεπειᾶς ἔσχον ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς τύχης τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς ἐκκλησιαστικαὶ μεταβολαὶ καὶ διενέξεις, πολλάκις ἀπὸ φιλότιμον προελθοῦσαι διάθεσιν, ἐδέχθη νὰ γίνῃ ὄργανον τυφλῆς πολιτικῆς καὶ νὰ προκαλέσῃ τοιοῦτον ρήγμα μεταξὺ ὁμοδόξων καὶ ὁμαιμόνων ἐκκλησιῶν. Ἄς εὐχρηθῶμεν νὰ μὴ καταλήξῃ τοῦτο εἰς ὀριστικὸν σχίσμα!

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Μαρτίου (3 Ἀπριλίου) 1924.

Μετὰ πολλῆς ἐκτιμῆσεως

†

(Ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», 5-4-1924)

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΛΗΛΟΥΜΕΝ, ὅτι ἡ διαμαρτυρία ἡμῶν πρὸς τὴν Μητρόπολιν Ἀθηνῶν ἐναντίον τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου εἶναι τελείως ἀπηλλαγμένη πάσης κομματικῆς ἀναμίξεως, προέρχεται δὲ αὕτη ἕνεκεν τοῦ εὐλόγου σκανδαλισμοῦ τῆς Θεοσκευτικῆς συνειδήσεως ἡμῶν, διότι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου:

α' Ἐξαφανίζει τὴν νηστείαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κατὰ τὰ ἔτη 1929, 1945, 1956, συμπτυσσομένης τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων, κατὰ τὰ ἔτη δὲ 1959, 1964, συμπτυσσομένης τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων.

β' Γεννᾷ διχασμὸν καὶ σχίσμα ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ἐκκλησίας, διότι πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι τὰ ἐπακόλουθα ταῦτα καὶ νὰ προηγηθῇ ὁμοφωνία μὲ τὰ τρία Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἀπάσας τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας.

γ' Ἀνοίγει θύραν καινοτομιῶν διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, οἱ ὅποιοι ἔχοντες τοιοῦτον προηγούμενον, δύνανται νὰ προβαίνωσιν εἰς ἄλλας καινοτομίας ἐπιβλαβεῖς διὰ τὴν ἱεράν Παράδοσιν καὶ διὰ τὴν Ἐνότητα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἐλέχθη, ὅτι ὑπάρχει σχετικὴ συνεννόησις μετὰ τῶν τριῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν μεταρρυθμισὶν τοῦ Ἡμερολογίου, ἐζητήσαμεν πληροφορίας καὶ ἐλάβομεν τὴν ἐξῆς τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν:

Τηλ)τος ἀριθμ. 424

Ἄφίξεως 17727

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, 29 Μαρτίου 1924.

Ἀποστολικοὶ Πατριαρχικοὶ θρόνοι ἐμμένουσι καθεστῶτι,

οὐδεμίαν μεταρρυθμίσιν Ἡμερολογίου ἐγκρίνοντες, ἄνευ Συνόδου Μεγάλης, Τοπικῆς ἢ Οἰκουμενικῆς.

Πατριάρχης ΦΩΤΙΟΣ.

Ὡς φανεροῦται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἡ ἄρνησις τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ τῶν τριῶν Πατριαρχείων, ἄνευ συγκροτήσεως Μεγάλης Συνόδου, δὲν προέρχεται ἐκ τοπικῶν δήθεν λόγων, ὡς τὸ περιοδικὸν ἢ «Ζωή» γράφει (ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 641/Ἀπριλίου ἐ.ξ φύλλῳ αὐτῆς) πρὸς παραπλάνησιν τῶν ἀπλουστέρων, ἀλλὰ διότι κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὰ ἔθη τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἐπίλυσιν τοιοῦτου ζητήματος ἀνάγκη νὰ συγκροτηθῇ μεγάλη Τοπικὴ ἢ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ νὰ ἐκπροσωπῆται ἅπανα ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς νὰ εἶναι ὁμόφωνος, χωρὶς δὲ νὰ καταστρέφονται παραδόσεις ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ἔχουσαι τὴν ἀρχήν.

Ἐπὶ τούτοις, ὑπείκοντες εἰς τὴν ἀγνήν καὶ πεφωτισμένην συνείδησίν μας, δηλοῦμεν ὅτι ἐμμένομεν εἰς τὸ Παλαιὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, μέχρις οὗ ἀποφανθῇ Τοπικὴ ἢ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Ἐπιτροπὴ Ὁρθοδόξων

(Ἐφημερίδα «ΕΜΠΡΟΣ», 5-4-1924)

ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου. Τὰ ἄρθρα τῆς ἀντικατόπτριζαν τὸν ζήλο τῆς Ὁμογένειας ὑπὲρ τῶν Πατρῶν.

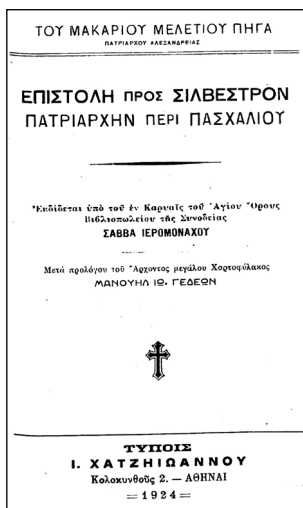
Καὶ τὸ περιοδικὸ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ», τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τάχθηκε κατὰ τῆς κατακρίτου Καινοτομίας. Ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος εἶχε ἀποστείλει ἀμέσως τηλεγράφημα στοὺς Ὁρθοδόξους τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐμμένουν στὸ Παλαιὸ Ἡμερολόγιο, ἀλλὰ καὶ ἐπικριτικὴ ἐπιστολὴ στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο γιὰ τὴν πράξη του, ἐνῶ συνέχιζε μὲ ἄρθρα του στὸ Περιοδικὸ νὰ κατακρίνει τὴν Ἡμερολογιακὴ Καινοτομία, τὸ «μυσαρὸν ψευδοσυνέδριον» τοῦ 1923, καὶ τὶς ἐνέργειες τῶν «ἀρχηγετῶν τῆς νεωτεροποιῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἀθήναις», κατὰ τὶς χαρακτηριστικὲς του ἐκφράσεις.

***

Στὰ τέλος τοῦ ἔτους 1924 κυκλοφορεῖ τὸ πρῶτο βιβλίον κατὰ τῆς Καινοτομίας, ἀπὸ τὸν π. Σάββα τὸν Τυπογράφο, Ἀγιορείτη Ἱερομόναχο, μὲ τίτλο «Ἐπιστολὴ πρὸς Σίλβεστρον Πατριάρχην περὶ Πασχαλίου».

Πρόκειται γιὰ ἔργο τοῦ διασημοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου Πηγά, τὸ ὁποῖο προλογίζει ὁ πολὺς Μανουὴλ Γεδεών, Χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Στὸ ἴδιο βιβλίον περιέχονται ἐπίσης δύο ἐπιστολὲς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου τοῦ Β' τοῦ Τρανοῦ, μία Συνοδικὴ Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρμενίους τοῦ ἰδίου Πατριάρχου, τὴν ὁποίαν συνυπογράφει καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Σίλβεστρος, ὁ Η' Κανόνας τῆς Παν-

ορθοδόξου Συνόδου τοῦ 1593, ἓνα Θαῦμα κατὰ τοῦ Νέου Καλενδαρίου ἀπὸ τὴν Δωδεκάβιβλο τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, ἡ Ἀπολογία τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀπὸ τὸν Τόμο Ἀγάπης τοῦ προειρημένου Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, καὶ τέλος ἡ Συνοδικὴ Ἐπιστολὴ πρὸς Μησυναίους τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου τοῦ Γ'.

